

Plukovník doc. Ing. Zdeněk K o d e š, CSc.

K ujasnění obsahu vojenské terminologie

(Pokračování z VM č. 3/1987)

Palebná příprava zteče (nesprávně útoku!)

je obdobím bojové činnosti raketového vojska, dělostřelectva (**dělostřelecká příprava zteče**) a letectva (**letecká příprava zteče**) před přechodem vojsk ke zteči (při útoku zahajovaném jak po přesunu z hloubky, tak z přímého dotyku s nepřítelem). Tato činnost je vedena do celé hloubky obrany nepřátelské divize a na jednotlivé důležité objekty i do větší hloubky. Její hlavní úsilí se soustřeďuje do úseku průlomu.

Cílem je zničit nepřátelské prostředky jaderného a chemického napadení, nejdůležitější uskupení v taktické a bližší operační hloubce, letectvo na bližších leteckých, zálohy, dělostřelectvo, protitankové prostředky, živou sílu a palebné prostředky v opěrných bodech a uzlech obrany na předním okraji i v hloubce, prostředky PVO a REB, místa velení a další objekty. Vybíjet tak palebnou převahu nad nepřítelem, zbavit ho možnosti klást organizovaně odpor a tím vytvořit výhodné podmínky pro přechod vojsk ke zteči.

Zahajuje se v určeném čase. Při útoku po přesunu z hloubky je účelné zahajovat ji nejpozději tehdy, kdy pluky prvního sledu dosáhnou čáry rozvinování do praporních proudů.

Může zahrnovat:

— jeden nebo několik palebných přepadů dělostřelectva, které působí ze zakrytých palebných postavení spolu s palbou děl, tanků a protitankových řízených střel určených pro přímou střelbu a v součinnosti s vojskovým letectvem,

— jeden nebo dva palebné přepady letectva (letounového a vrtulníkového) společně s palbou děl, tanků a protitankových řízených střel vyčleněných pro přímou střelbu,

— hromadné (soustředěné) údery frontového letectva na objekty v hloubce,

— údery raket s konvenční náplní.

Uspořádání palebné přípravy zteče nesmí být šablonovité, musí být pro nepřítele neočekávané a odpovídat konkrétním podmínkám.

Palebná podpora zteče (nesprávně útoku!)

je obdobím bojové činnosti raketového vojska, dělostřelectva (**dělostřelecká podpora zteče**) a letectva (**letecká podpora zteče**) v průběhu zteče. Spočívá v postupném umlčování a ničení živé síly a palebných prostředků před útočícími vojsky. **Začíná** v době, kdy vojska dosáhnou čáry přechodu ke zteči a bez přerušení pokračuje do ovládnutí obranných rájů v hloubce brigád (pluků)

prvního sledu nepřítel (8—10 km a někdy i více). Vede se s největší intenzitou ke zničení nepřítel v prvním postavení.

Dělostřelectvo může v rámci dělostřelecké podpory zteče použít těchto metod:

- pohyblivé palebné pásmo,
- jednoduchý nebo dvojitý palebný val,
- jednoduché, dvojité a nebo trojitě postupné soustředění palby,
- soustředění palby,
- palba na jednotlivé cíle,
- kombinace těchto metod.

Ve všech případech se palba ze zakrytých palebných postavení doplňuje přímou střelbou.

V období dělostřelecké podpory zteče se současně ničí nové zjištěné taktické prostředky jaderného napadení, dělostřelectvo, místa velení, zálohy a další důležité cíle.

Letectvo svou podporu uskutečňuje obvykle současnými nebo postupnými údery na plánovaní i nově zjištěné cíle.

Pohyblivé palebné pásmo (PPPá)

Je hluboká souvislá palebná clona, vytvářená současně na třech i více čarách před čelem vojsk při zteči do hloubky od 400 do 600 i více metrů, přenášena postupně na další čáry podle jejich postupu. Vzdálenost čar se v úseku průlomu nepřátelské obrany určuje v rozmezí 150 až 200 m, přičemž první čára se volí zpravidla na předním okraji nepřátelské obrany.

Používá se, jestliže je nepřátelská obrana vybudována a nasycena velkým počtem protitankových a jiných palebných prostředků a nedostatečně prozkoumána. Dělostřelecká podpora zteče se při této metodě zpravidla uskutečňuje na směr hlavního úderu armády (divize), obvykle v hloubce obrany praporů 1. sledu nepřítel a umožňuje uskutečnit zteč v jednotné obrněné nebo kombinované sestavě tempem až do 12 km.h⁻¹.

V závislosti na vybudování nepřátelské obrany a charakteru terénu se čáry PPPá určují pouze v rozmezí úseku průlomu (bez rozšíření do stran).

Palebný val (PV)

Je rovněž souvislá palebná clona, vytvořená však na jedné (jednoduchý palebný val) nebo současně na dvou (dvojitý palebný val) čarách.

Palebný val se zpravidla volí, jestliže nepřátelská obrana je vybudována, při-

tom je neúplně prozkoumána a má členitý systém okopů, zákopů, spojovacích zákopů a postavení.

Dělostřelecká podpora zteče se při této metodě zpravidla uskutečňuje v hloubce obrany praporů 1. sledu. Umožňuje jako v předcházejícím případě zteč v jednotné obrněné nebo kombinované sestavě, avšak tempem jen do 6 km.h⁻¹. Rovněž hranice palebného valu se volí v rozmezí úseku průlomu.

Postupné soustředění palby (PSP)

spočívá v soustředování palby na cíle před čelem a na bocích vlastních vojsk při zteči a jejím postupným přenášením z čáry na čáru podle jejich postupu.

Může být vedena současně na cíle na jedné, dvou nebo třech čarách; potom hovoříme o jednoduchém, dvojitém nebo trojitém soustředění palby.

Volí se za podmínek dostatečného prozkoumání nepřátelské obrany, která má výslovně zjevný ohniskový charakter se systémem opěrných bodů na pravděpodobných směrech útoku vojsk. Dělostřelecká podpora zteče při této metodě umožňuje vojskům vést zteč v jednotné obrněné či kombinované bojové sestavě. Vševojskový velitel může kalkulovat s tempem do 10 km.h⁻¹. Charakter terénu volbu této metody zásadně neovlivňuje.

Soustředěné palby (SP — současná palba několika oddílů na jeden cíl) a

palby na jednotlivé cíle (vedou ji baterie, čtyři nebo jednotlivá děla, minomety, BVP, PTRS, samostatně ze zakrytých palebných postavení nebo přímou střelbou)

se volí při průlomu mezilehlých obranných čar, které mají nízký stupeň zeničení vybudování a jsou zahrnuty nepřítel, který má značné ztráty, popřípadě při průlomu obrany za použití jaderných zbraní.

Tato metoda dělostřelecké podpory zteče prakticky způsob zteče a její tempo neomezuje. Není ani ohraničena terénními podmínkami.

Palebný doprovod útoku vojsk v hloubce

Je obdobím bojové činnosti raketového vojska, dělostřelectva (dělostřelecký doprovod útoku) a letectva (letecký doprovod útoku) v průběhu palebného ničení nepřítel, zahajovaný po ukončení palebné podpory zteče a končící splněním bojového úkolu divizemi (hlavního operačního úkolu).

Rozhodující úlohu plní dělostřelectvo. Postupně umičuje a ničí nepřítel, který

klade odpor útočícím vojskům, podporuje zasažení a boj druhých sledů (záloh), činnost vojsk při násilném přechodu vodních překážek a při ničení nepřítele bránícího se na mezilehlých čarách. Přehrazuje mezeře a boky vlastních vojsk, podílí se na upevnění ovládnutých čar, na odražení nepřátelských protiztečí a brání nepřítele v provádění manévru. Spolu s raketovým vojskem se podílí na zabezpečení a podpoře vysazení a bojové činnosti vzdušných výsadek.

Letecký doprovod útoku vojsk v hloubce se uskutečňuje údery na výzvu, přičemž úsilí je soustředěno na směr hlavního úderu.

Palebné ničení nepřítele v obraně

spočívá v komplexním palebném působení konvenčními zbraněmi, a to palbami na přístupech k obraně, před předním okrajem a v hloubce obrany.

Zahrnuje:

- údery raketového vojska a letectva za použití raket a munice s konvenční náplní,
- palebný systém (divizí, pluků a praporů),
- použití ženijní munice.

Uskutečňuje se ke zmaření prvního úderu nepřítele, oslabení úderného uskupení, k udržení určených prostorů s důležitými objekty, ke změně poměru sil a prostředků ve vlastní prospěch a k vytvoření podmínek pro přechod do útoku nebo pokračování v útoku.

Organizuje se se zřetelem k jaderným úderům a ve spojení se systémem ženijních zátarasů.

Na rozdíl od útočné operace, kde větší část objemu palebného ničení nepřítele plní RVD a letectvo, řeší při obranné operaci největší část úkolů palebného ničení **motostřelecké a tankové vojsko** (podle Pom-1/9-174 může dosáhnout až 45–55 procent z celkového objemu palebných úkolů).

Palebné ničení nepřítele v obraně se podle řešení hlavních operačních úkolů uskutečňuje plněním těchto palebných úkolů:

- palebnou protipřípravou,
- palebným ničením nepřítele při přesunu a rozvíjení jeho vojsk,
- palebným odražením nepřátelské zteče,
- palebnou podporou bránících se vojsk v hloubce obrany,
- palebným ničením nepřítele při vedení protiztečí a protiúderů.

Palebná protipříprava

je souhrn opatření ke zmaření nebo oslabení úderu nepřítele, který se soustřeďuje nebo připravuje k útoku ve výchozích prostorech, zaujatých bezprostředně v dotyku nebo hloubce.

Zpravidla obsahuje 2 až 3 palebné přepady dělostřelectva a jeden letounový a vrtulníkový přepad. Celková doba trvání je obvykle 20 až 40 minut.

Musí předejít palebnou přípravu nepřítele, aby celé uskupení palebných prostředků bylo včas připraveno k odražení nepřátelského útoku ze základních pozic.

Palebné ničení nepřítele při přesunu a rozvíjení jeho vojsk

je bojová činnost raketového vojska, dělostřelectva a letectva vedená s cílem zpomalit a dezorganizovat rozvíjení nepřítele, narušit velení vojskům, ničit jeho první sled a snížit účinnost jeho palebné přípravy.

Uskutečňuje se ihned po zjištění zahájení přesunu a pokračuje do přechodu vojsk nepřítele ke zteči.

Palebné odražení nepřátelské zteče

je účinnost frontového a vojského letectva, raketového vojska, dělostřelectva a jiných palebných prostředků, zaměřená k zasažení úderů a vedení všech druhů palb na útočící vojska s cílem odrazit zteč nepřítele.

Používané druhy palb: hromadná, soustředěná, jednoduchá a hluboká nepohyblivá, jednoduchá a dvojitá pohyblivá přehradná palba a také palba na jednotlivé cíle, zejména přímou střelbou.

Hromadná palba (HP) je palba vedená současně veškerým dělostřelectvem nebo většinou dělostřelectva divize (armády) s úkolem v krátké době rozhodně zničit jeden nebo několik důležitých objektů (cílů).

Nepohyblivá přehradná palba (NPP) je palba vytvářející souvislou clonu na jedné (jednoduchá NPP) nebo současně na několika (hluboká NPP) čarách před čelem útočících vojsk.

Pohyblivá přehradná palba (PPP) je palba vytvářející souvislou clonu na jedné (jednoduchá PPP) nebo současně na dvou (dvojitá PPP) čarách na směr pohybu nepřátelských tanků (BVP, OT) a postupně překládanou na další určené čáry podle toho, jak hlavní část nepřátelských tanků (BVP, OT) vyjíždí z palebného pásma.

**Palebná podpora bránících se vojsk
v hloubce obrany**

se uskutečňuje při vedení boje o udržení hlavního a dalších pásem obrany s cílem způsobit nepříteli maximální ztráty a zabránit jejich průlomu.

**Palebné ničení nepřítele při vedení
protiztečí a protiúderů**

se uskutečňuje v souladu se zásadami palebného ničení nepřítele v útoku.

Palebný systém

je dovedné rozmístění a využití palebných prostředků k ničení nepřítele na přístupech k obraně, před předním okrajem, na bocích a při jeho vklínění do obrany v souladu s přijatým zámyslem obranného boje.

Zahrnuje:

— připravené **hromadné, soustředěné a přehradné palby** dělostřelectva ze zakrytých palebných postavení na prostory, úseky a čáry na přístupech k obraně, před předním okrajem, na bocích a v hloubce obrany,

— **palebná pásma** protitankových prostředků a souvislé **několikvrstvé palby** všech ostatních druhů zbraní před předním okrajem, na bocích, v hloubce obrany a v mezerách mezi pluky a prapory,

— připravený **manévr palbou** k jejímu soustředění v krátké době na kterýkoli ohrožený směr nebo úsek.

Rozhodující úloha v palebném systému patří **protitankové palbě**.

(Pokračování v příštím čísle)